

Sygn. akt I NKRS 142/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie z odwołania P. N.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z 24 września 2021 r.
w przedmiocie przeniesienia sędziego w stan spoczynku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 11 stycznia 2022 r.,

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Krajowej Radzie
Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.**

UZASADNIENIE

W dniu 4 listopada 2021 r. (data nadania w polskiej placówce pocztowej)
SSO P. N. (dalej: Skarżący lub Odwołujący) działając przez profesjonalnego
pełnomocnika, na podstawie 398⁴ § 1 k.p.c. w zw. z art. 73 § 2 i 3 ustawy z dnia
27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2020, poz. 2072,
dalej: p.u.s.p.) oraz w zw. z art. 44 § 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej
Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. 2021, poz. 269; dalej: u.KRS) zaskarżył w całości
uchwałę nr [...] Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 24 września 2021 r.

w przedmiocie odmowy przeniesienia P. N. – sędziego Sądu Okręgowego w P. w stan spoczynku (dalej: Uchwała).

Zaskarżonej uchwale zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy tj.:

1. art. 30 ust. 1, art. 33 ust. 1, art. 38 ust. 2 u.KRS – poprzez oddalenie wniosku Skarżącego o przeniesienie w stan spoczynku z powodu nieprzedstawienia orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, bez uprzedniego wydania przez Przewodniczącego KRS zarządzenia o uzupełnieniu wniosku sędziego poprzez złożenie dokumentu umożliwiającego rozpatrzenie sprawy – orzeczenia lekarza orzecznika ZUS;

2. § 19 ust. 2 Załącznika do uchwały nr 158/2019 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie Regulaminu Krajowej Rady Sądownictwa (M.P. 2019, poz. 192, dalej: Regulamin KRS) poprzez:

1. brak dokonania oceny przez Zespół powołany przez Przewodniczącego KRS, czy przedstawione Zespołowi materiały sprawy są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie;

2. zaniechanie przez Zespół powołany przez Przewodniczącego KRS stwierdzenia braków w przedstawionych materiałach sprawy w zakresie dokumentu – orzeczenia lekarskiego lekarza orzecznika ZUS;

3. brak przedstawienia sprawy Przewodniczącemu Rady celem wydania zarządzenia uzupełnienia materiałów sprawy o wspomniane wyżej orzeczenie.

4. § 19 ust. 3 Regulaminu KRS w zw. z art. 33 ust. 2 u.KRS poprzez zaniechanie wystąpienia przez Zespół do Rady o wezwanie uczestnika postępowania do osobistego stawiennictwa na posiedzeniu Zespołu, ewentualnie złożenia przez niego pisemnych wyjaśnień w zakresie brakującego dokumentu w materiałach sprawy – w postaci wspomnianego powyżej orzeczenia;

5. § 9 ust. 5 Regulaminu KRS poprzez zaniechanie w trakcie posiedzenia Rady w dniu 24 września 2021 r. zażądania uzupełnienia

materiałów sprawy, które stanowią niezbędną przesłankę formalną do wydania uchwały, o której mowa w art. 33 u.KRS.

2. naruszenie przepisu prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 70 § 1 i 2 p.u.s.p., powodujące sprzeczność uchwały z prawem polegające na uznaniu, że przepis ten pozwala na oddalenie wniosku o przeniesienie sędziego w stan spoczynku z uwagi na to, że wnioskodawca nie przedstawił orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, stwierdzającego, że jest on trwale niezdolny do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił, skutkujące przedwczesnym rozpoznaniem złożonego przez sędziego wniosku o przeniesienie go w stan spoczynku.

Skarżący wniósł o uchylenie Uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Krajowej Radzie Sądownictwa oraz o rozpoznanie sprawy na rozprawie, zważywszy na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

W uzasadnieniu odwołania Skarżący przedstawił informacje dotyczące jego stanu zdrowia, które legły u podstaw złożenia przez niego na podstawie art. 70 ust. 1 p.u.s.p. wniosku o przeniesienie go w stan spoczynku z dniem 13 listopada 2021 r. z powodu choroby, która czyni go trwale niezdolnym do pracy i pełnienia obowiązków sędziego. Skarżący zwrócił uwagę, że powołany przez Przewodniczącego KRS Zespół członków KRS na posiedzeniu w dniu 22 września 2021 r. zapoznał się ze zgromadzoną dokumentacją, uznał, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie i w wyniku przeprowadzonego głosowania, rekomendował Radzie nieuwzględnienie wniosku, ze względu na to, że Skarżący „nie został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego” (s. 2 protokołu z posiedzenia Zespołu członków Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 września 2021 r.). Poza tym, jak zaznaczył, w uzasadnieniu Uchwały wskazano, iż nie zostały spełnione przesłanki warunkujące przeniesienie w stan spoczynku, wynikające z treści art. 70 § 1 p.u.s.p. „albowiem wnioskodawca nie przedstawił orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, stwierdzającego, że jest on trwale niezdolny do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił, co zgodnie

z powołaną regulacją art. 70 § 1 p.u.s.p. jest niezbędną przesłanką przeniesienia sędziego w stan spoczynku” (s. 2 Uchwały, k. 9).

Skarżący wskazał, że nie został w ogóle poddany badaniu lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż nie został na takie badanie skierowany i nie zostało wydane orzeczenie lekarza orzecznika ZUS stwierdzające niezdolność lub zdolność do wykonywania obowiązków sędziego, wobec czego nieuprawnione jest stwierdzenie zawarte w rekomendacji zespołu, iż „nie został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego”. Skarżący wskazał na trzy zagadnienia prawne wymagające rozstrzygnięcia: (1) kiedy Krajowa Rada Sądownictwa może oddalić wniosek sędziego o przeniesienie w stan spoczynku; (2) jaki jest charakter prawny orzeczenia lekarza orzecznika ZUS; (2) kto jest władny skierować sędziego na badanie przez lekarza orzecznika ZUS.

Skarżący wyjaśnił, że podstawy odwoławcze w przypadku uchwał Rady wynikają z art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze u.KRS oraz zauważył, że w przypadku zarzutów dotyczących przepisów proceduralnych, ze względu na niestosowanie w postępowaniu przed KRS przepisów k.p.a. (art. 2 u.KRS) oraz k.p.c., punktem odniesienia są przede wszystkim przepisy rozdziału 3 ustawy o KRS, ewentualnie wydanego na tej podstawie Regulaminu KRS. Wskazał też, że w sprawach indywidualnych dotyczących rozpatrzenia wniosków o przeniesienie sędziego w stan spoczynku (art. 3 ust. 2 pkt 2 u.KRS w zw. z art. 70, 71 i 73 p.u.s.p.) zakres niezbędnych dokumentów określa przede wszystkim art. 38 ust. 1, 2 i 4 u.KRS. Zaznaczył, że decyzja wydawana na podstawie art. 70 § 1 p.u.s.p. ma charakter związany, a wnioskodawca powinien dołączyć do wniosku przede wszystkim orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, które jest dokumentem, czyli środkiem dowodowym służącymi ustaleniu istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności. Jak podkreślił, w razie braku uzasadnienia wniosku Przewodniczący KRS powinien podjąć działania, o których mowa w art. 30 ust. 1 u.KRS, podobnie, w przypadku, gdy nie przedstawiono dokumentów wskazanych w art. 38 ust. 2 u.KRS.

Ocena, czy przekazana dokumentacja jest kompletna i umożliwia wszechstronne rozważenie sprawy indywidualnej przez Radę należy w pierwszym

rzędzie do kompetencji Przewodniczącego Rady, który dopiero po zbadaniu i uzupełnieniu materiałów przekazuje sprawę wyznaczonemu zespołowi (§ 17 ust. 1 Regulaminu KRS). Także Zespół ocenia w pierwszej kolejności, czy materiały sprawy są wystarczające do zajęcia stanowiska, i w razie stwierdzenia braków przedstawia sprawę Przewodniczącemu Rady celem zarządzenia ich uzupełnienia (§ 19 Regulaminu KRS). Skarżący wskazał, że brak odpowiednich dokumentów uniemożliwiający rozpatrzenie sprawy przez KRS ma charakter formalny i nie stanowi przeszkody do załatwienia sprawy, pod warunkiem jego usunięcia na wezwanie Przewodniczącego Rady, natomiast brak zastosowania właściwych przepisów postępowania miał istotny wpływ na wydanie sprzecznej z prawem uchwały.

Uzasadniając zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego wskazał, że art. 70 p.u.s.p. ma charakter mieszany, gdyż zawiera elementy zarówno procesowe (kwestia złożenia wniosku o przeniesienie w stan spoczynku oraz podmiotów uprawnionych do złożenia takiego wniosku), jak i materialne (wskazanie, jako powodu przejścia w stan spoczynku, choroby lub utraty sił oraz stwierdzenie ich orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS). Jak zaznaczył, zbadanie niezdolności do pełnienia obowiązków przez sędziego i wydanie orzeczenia przez lekarza orzecznika ZUS nie następuje w ramach postępowania (administracyjnego) w sprawie o świadczenia z ubezpieczenia społecznego, lecz są to czynności dokonywane w ramach stosunku służbowego sędziego. Wydanie orzeczenia przez lekarza orzecznika ZUS ma charakter zadania powierzonego Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych na podstawie innych ustaw w rozumieniu art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W praktyce wykonanie tego zadania następuje w ramach cywilnoprawnej umowy zlecenia zawartej pomiędzy prezesem sądu okręgowego a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Skierowanie sędziego na badanie przez lekarza orzecznika ZUS jest czynnością dokonywaną w ramach stosunku służbowego sędziego, a na wniosek odpowiednich organów, uprawnionym do jej dokonania jest przełożony służbowy sędziego, czyli prezes danego sądu (art. 22 § 1 pkt 1 lit. b p.u.s.p.). Jak zaznaczył, jeżeli w toku tego postępowania pewnych czynności w stosunku do sędziego dokonuje lekarz orzecznik ZUS, to jest to skuteczne tylko dlatego, że działa on

z upoważnienia odpowiedniego prezesa sądu najczęściej wynikającego z umowy zawartej z ZUS-em. Ponadto Skarżący zaznaczył, że orzeczenie lekarza orzecznika, jak i wydane w wyniku sprzeciwu orzeczenie komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie są wiążące dla Krajowej Rady Sądownictwa i podlegają jej ocenie w kontekście całokształtu materiału dowodowego sprawy.

W opinii Skarżącego Krajowa Rada Sądownictwa wydając zaskarżoną uchwałę na podstawie art. 70 p.u.s.p. *a priori* przyjęła założenie, że wnioskodawca jest zdolny do pełnienia obowiązków sędziego, mimo iż przedstawione dokumenty dotyczące stanu zdrowia nie wyczerpywały całego materiału dowodowego, ale dawały asumpt do tego by ujawnić uzasadnione wątpliwości co do stanu zdrowia sędziego, które powinny być rozpoznane przez lekarza orzecznika ZUS. Ponadto zauważył, że uwadze Krajowej Rady Sądownictwa umknęło również to, że regulacja określona w art. 70 § 1 p.u.s.p ma charakter bezwzględnie obowiązujący, ponieważ stwierdzona zgodnie z jego wymaganiami trwała niezdolność do pełnienia służby nie pozostawia Krajowej Radzie Sądownictwa swobody co do decyzji o przeniesieniu sędziego w stan spoczynku.

Za całkowicie nieuprawnione uznał Skarżący w okolicznościach niniejszej sprawy uznanie przez KRS braku orzeczenia lekarza orzecznika ZUS w przedstawionej dokumentami na równi z orzeczeniem stwierdzającym brak trwałej niezdolności do wykonywania obowiązków sędziego.

W dniu 3 stycznia 2022 r. do Sądu Najwyższego przekazane zostało pismo Prezes Sądu Okręgowego w P. wraz z kopią orzeczenia lekarskiego orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzającego niezdolność do pełnienia obowiązków sędziego przez Skarżącego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Na wstępie zauważyć należy, że w myśl art. 44 ust. 3 u.KRS do postępowania przez Sądem Najwyższym w sprawach zainicjowanych odwołaniami od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, poza art. 87¹ k.p.c. ustanawiającym przymus adwokacko-radcowski w postępowaniu przed tym Sądem. Mimo że w art. 44 ust. 3

ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, podobnie jak było to w poprzedniej regulacji, nie zastrzeżono odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, to z materii w nich uregulowanej wynika, że stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej przy rozpoznawaniu odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa nie może odbywać się wprost, muszą być one odpowiednio zmodyfikowane (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2015 r., III KRS 22/15). Zastosowanie tych przepisów musi uwzględniać specyfikę unormowań ustawy o KRS oraz ustaw ustrojowych, w tym ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. To te przepisy określają sprawy, w jakich przysługuje odwołanie od decyzji Rady, formę owych decyzji, podmioty uprawnione do złożenia przedmiotowego środka zaskarżenia oraz termin i tryb jego wniesienia, wyłączając stosowanie w tym zakresie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 marca 2012 r., III KRS 5/12).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wykluczono możliwość stosowania przy kontroli zgodności z prawem uchwał Krajowej Rady Sądownictwa art. 398⁹ k.p.c., który dotyczy przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Konsekwencją niestosowania instytucji tzw. przedsądu przy rozpatrywaniu odwołań od uchwał Rady w sprawach indywidualnych jest niestosowanie w takich sprawach art. 398⁴ § 2 k.p.c. Odwołanie nie musi więc zawierać wniosku o przyjęcie go do rozpoznania i jego uzasadnienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2002 r., III KRS 1/02; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2015 r., III KRS 22/15).

Zasadnie zatem Skarżący wskazał na brak konieczności zawarcia w odwołaniu wniosku o przyjęcie odwołania do rozpoznania. W odwołaniu od uchwały KRS wystarczające jest uzasadnienie poszczególnych podstaw odwołania, określonych w art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze u.KRS, zgodnie z którym odwołanie można wnieść z powodu sprzeczności uchwały z prawem, a zatem zarówno prawem materialnym jak i przepisami postępowania.

2. Zgodnie z art. 70 § 1 i 2 p.u.s.p. sędziego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek lub na wniosek właściwego kolegium sądu, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił uznany został przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń

Spółecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego. Z żądaniem przeniesienia w stan spoczynku oraz zbadania, czy dany sędzia jest zdolny do pełnienia obowiązków sędziego i wydania orzeczenia w takich okolicznościach może wystąpić zainteresowany sędzia lub właściwe kolegium (a w przypadku prezesa sądu okręgowego lub apelacyjnego także Minister Sprawiedliwości). Ponadto także w art. 73 § 1 p.u.s.p. wskazano, że w sprawach przeniesienia sędziego w stan spoczynku decyzję podejmuje Krajowa Rada Sądownictwa, na wniosek sędziego lub kolegium właściwego sądu (a w przypadku prezesa sądu okręgowego lub apelacyjnego także na wniosek Ministra Sprawiedliwości). Z kolei w art. 71 § 2 p.u.s.p. przewidziano, że sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku, jeżeli bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli z żądaniem badania wystąpiło kolegium sądu albo Minister Sprawiedliwości.

W sprawach dotyczących przeniesienia sędziego w stan spoczynku postępowanie przed Krajową Radą Sądownictwa wszczyna zatem wniosek właściwego podmiotu (sędziego, kolegium właściwego sądu albo Ministra Sprawiedliwości). Wniosek taki, stosownie do art. 38 ust. 1 i 2 u.KRS, powinien zawierać uzasadnienie, a do wniosku powinny być dołączone dokumenty stwierdzające okoliczności stanowiące podstawę przeniesienia sędziego w stan spoczynku, a w szczególności (1) orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz komisji lekarskiej, jeśli zostało wydane; (2) szczegółowe zestawienie okresów niepełnienia służby ze względu na chorobę i urlop dla poratowania zdrowia; (3) zaświadczenia lekarskie i orzeczenia dotyczące stanu zdrowia sędziego.

3. Jak zauważa się w literaturze, unormowanie zawarte w art. 38 ust. 2 u.KRS dotyczy sposobu wykazywania przesłanek, o których mowa w art. 70 oraz art. 71 § 1 i 2 p.u.s.p., gdy przeniesienie sędziego w stan spoczynku związane jest z chorobą lub utratą sił. Z art. 38 ust. 2 u.KRS wynika obowiązek udokumentowania przez wnioskodawcę okoliczności, na które się powołuje, żądając przeniesienia sędziego w stan spoczynku, na podstawie wymienionych przepisów prawa o ustroju sądów powszechnych. Przepis ten wskazuje jedynie podstawowe środki dowodowe służące wykazywaniu okoliczności będących podstawą przeniesienia sędziego

w stan spoczynku, przy czym rodzaj dokumentów dołączonych do wniosku zależy od przesłanek materialnoprawnych, które stanowią w konkretnej sprawie podstawę przeniesienia sędziego w stan spoczynku (zob. M. Niezgódka-Medek, objaśnienia do art. 38 [w:] R. Pęk, M. Niezgódka-Medek, *Krajowa Rada Sądownictwa. Komentarz*, Warszawa 2013, lexonline).

W sytuacji opisanej art. 70 § 1 i § 2 p.u.s.p. wnioskodawca ma zatem obowiązek uzasadnić i wykazać trwałą niezdolność do pełnienia obowiązków sędziego spowodowaną chorobą lub utratą sił. Ta okoliczność stanowi bowiem podstawę przeniesienia go w stan spoczynku w drodze decyzji Krajowej Rady Sądownictwa, przy czym w razie jej stwierdzenia przez Radę, ma ona obowiązek przenieść sędziego w stan spoczynku.

W tym kontekście, należy interpretować art. 38 ust. 2 pkt 2 u.KRS, gdzie mowa jest o tym, iż do wniosku należy m.in. dołączyć „orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz komisji lekarskiej, jeśli zostało wydane”. Poprzestając na brzmieniu samego art. 38 ust. 2 pkt 2 u.KRS, można byłoby dojść do przekonania, że załączenie orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz komisji lekarskiej, wymagane jest wyłącznie wtedy, gdy zostało wydane, niezależnie od przyczyny ewentualnego niewydania. Biorąc jednak pod uwagę treść art. 70 oraz art. 71 p.u.s.p. nie ma wątpliwości, że orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie jest wymagane jako dokument o którym mowa w art. 38 ust. 2 u.KRS, tylko w sytuacji gdy nie zostało wydane ze względu na niepoddanie się przez sędziego badaniu bez uzasadnionej przyczyny jeżeli z żądaniem badania wystąpiło kolegium sądu albo Minister Sprawiedliwości (art. 71 § 2 p.u.s.p.) lub w sytuacji gdy sędzia nie poddał się badaniu z uzasadnionej przyczyny, ale w tym drugim przypadku we wniosku należy uzasadnić przyczynę braku poddania się badaniu. Podobnie orzeczenie komisji lekarskiej nie jest wymagane wtedy, gdy żaden z uprawnionych podmiotów nie skorzystał z uprawnienia do złożenia sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika na podstawie art. 70 ust. 3a p.u.s.p., natomiast gdy taki sprzeciw został złożony orzeczenie komisji lekarskiej jest wymagane obok orzeczenia lekarza orzecznika ZUS. Orzeczenia lekarzy orzeczników i komisji lekarskich ZUS są bowiem dokumentami, czyli środkami dowodowymi służącymi

ustaleniu istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 marca 2013 r., III KRS 97/13). Dokumenty te stanowią podstawowe, chociaż nie jedyne, dla wyjaśnienia sprawy dowody.

4. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że zasadnicze znaczenie dla nabycia przez sędziego uprawnienia do przeniesienia go w stan spoczynku na podstawie art. 70 § 1 p.u.s.p. ma spełnienie materialnoprawnej przesłanki, jaką jest trwała niezdolność do pełnienia obowiązków sędziowskich z powodu choroby lub utraty sił. Sposób stwierdzania tejże niezdolności został uregulowany wprost w art. 70 § 1 p.u.s.p., zgodnie z którym, następuje ono w drodze orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wydanego po przeprowadzeniu badań na żądanie zainteresowanego sędziego lub kolegium właściwego sądu, z możliwością jego zaskarżenia w drodze sprzeciwu do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i z zastrzeżeniem obciążenia Skarbu Państwa kosztami postępowania przed organem rentowym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 marca 2012 r., III KRS 5/12; wyroki Sądu Najwyższego: z 9. Sierpnia 2012 r., III KRS 18/12; z 22 listopada 2013 r., III KRS 224/13; z 4 lutego 2015 r., III KRS 72/14). Orzeczenie lekarza orzecznika stwierdzające niezdolność jest zatem podstawowym dokumentem dla podjęcia uchwały na podstawie art. 70 § 1 p.u.s.p. przez KRS, z tym, że do przeniesienia sędziego w stan spoczynku nie wystarcza sam fakt jego wydania, to bowiem Krajowa Rada Sądownictwa, a nie lekarz orzecznik ZUS, przenosi sędziego w stan spoczynku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 18 lutego 2010 r., III KRS 29/09). W judykaturze podkreśla się, iż pomimo tego, że orzeczenie lekarza orzecznika ZUS jest podstawowym dokumentem dla podjęcia uchwały przez KRS to jest ono jedynie środkiem dowodowym w postępowaniu toczącym się z wniosku uprawnionego podmiotu o przeniesienie sędziego w stan spoczynku, a jego moc dowodowa podlega ocenie Rady przy podejmowaniu uchwały.

Podkreślić przy tym należy, że oparcie się przez KRS na uzyskanym orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS może mieć miejsce tylko wówczas, gdy spełnia ono wszystkie wymagane warunki, tj. określa przyczynę niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego i zawiera uzasadnienie, a jego walor dowodowy jest niepodważalny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 marca 2012 r., III KRS

5/12; wyroki Sądu Najwyższego: z 4 kwietnia 2007 r., III KRS 5/07; z 3 lipca 2008 r., III PO 3/08; z 5 listopada 2008 r., III KRS 4/08; z 18 lutego 2010 r., III KRS 29/09; z 27 marca 2012 r., III KRS 5/12; z 22 listopada 2013 r., III KRS 224/13; z 4 lutego 2015 r., III KRS 72/14).

Sąd Najwyższy zwracał już też uwagę, że uzyskanie orzeczenia jest niezbędnym warunkiem formalnym wniosku o przeniesienie sędziego w stan spoczynku, a w przypadku wystąpienia przez uprawniony podmiot z wnioskiem o przeniesienie sędziego w stan spoczynku z mocy art. 70 p.u.s.p. bez przedłożenia orzeczenia doszłoby do przedwczesności rozpoznania wniosku i podjęcia przez Krajową Radę Sądownictwa uchwały, mimo nieuzupełnienia jego braku formalnego, jakim byłby brak stosownego orzeczenia lekarza orzecznika ZUS. Dopiero bowiem uzyskanie orzeczenia lekarza orzecznika o istnieniu lub nieistnieniu wynikających z art. 70 § 1 p.u.s.p. przesłanek przeniesienia w stan spoczynku otwiera drogę do ewentualnej weryfikacji przez Radę prawidłowości owego orzeczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 marca 2013 r., III KRS 70/13).

5. W realiach niniejszej sprawy Skarżący nie dołączył do wniosku orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a zatem dokumentu, który w świetle art. 70 § 1 p.u.s.p. ma podstawowe znaczenie dla stwierdzenia okoliczności stanowiących podstawę przeniesienia sędziego w stan spoczynku. W uzasadnieniu swej Uchwały KRS stwierdziła, że nie zostały spełnione przesłanki warunkujące przeniesienie w stan spoczynku, wynikające z treści art. 70 § 1 p.u.s.p. „albowiem wnioskodawca nie przedstawił orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, stwierdzającego, że jest on trwale niezdolny do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił, co zgodnie z powołaną regulacją art. 70 § 1 p.u.s.p. jest niezbędną przesłanką przeniesienia sędziego w stan spoczynku” (s. 2 Uchwały, k. 9). KRS jednoznacznie zatem uznała, że samo przedstawienie wraz z wnioskiem, o którym mowa w art. 70 § 1 p.u.s.p. o przeniesienie w stan spoczynku orzeczenia lekarza orzecznika ZUS jest warunkiem koniecznym dla przeniesienia w stan spoczynku. Przy takim stanowisku Rady, brak tego zaświadczenia uniemożliwiał rozpatrzenie sprawy, tym bardziej, że przedstawione wraz z wnioskiem pozostałe dokumenty dotyczące stanu zdrowia dawały asumpt

do tego by materiał dowodowy został uzupełniony o orzeczenie lekarza orzecznika ZUS dotyczące zdolności do pełnienia obowiązków sędziego ze względu na stan zdrowia. Stosownie zatem do § 9 ust. 5 Regulaminu KRS Rada powinna była zażądać uzupełnienia materiałów sprawy. Natomiast stosownie do art. 30 u.KRS przewodniczący powinien był zarządzić uzupełnienie dokumentacji w wyznaczonym terminie. Doszło zatem do naruszenia § 9 ust. 5 Regulaminu KRS oraz art. 30 ust. 1 u.KRS w zw. z art. 38 ust. 2 pkt 1 u.KRS.

6. Zasadny jest także zarzut naruszenia art. 70 § 1 p.u.s.p. Na gruncie art. 70 § 1 p.u.s.p. oraz art. 71 ust. 2 p.u.s.p. nie można bowiem utożsamiać braku przedstawienia orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z orzeczeniem stwierdzającym zdolność do wykonywania obowiązków sędziego lub przynajmniej nie stwierdzającego braku tej zdolności. Nieprzedstawienie orzeczenia lekarza orzecznika przez wnioskodawcę może w szczególności wynikać z barku poddania się badaniu. Tego rodzaju sytuacja, gdy sędzia bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu, jeżeli z żądaniem badania wystąpiło kolegium sądu albo Minister Sprawiedliwości objęta została szczególną regulacją art. 71 § 2 p.u.s.p. W takim przypadku na zasadzie wyjątku od wynikającej z art. 70 § 1 p.u.s.p. reguły, że warunkiem przeniesienia sędziego w stan spoczynku jest orzeczenie o uznaniu go przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego, sędzia przenoszony jest w stan spoczynku bez takiego orzeczenia. *A contrario* natomiast, nie przewiduje się możliwości przeniesienia sędziego w stan spoczynku na jego wniosek, w sytuacji gdy bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu lekarza orzecznika ZUS. Zatem nie jest dopuszczalne przeniesienie sędziego w stan spoczynku na jego wniosek bez przedłożenia orzeczenia o uznaniu go przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego. Brak orzeczenia lekarza orzecznika ZUS uniemożliwia zatem Radzie weryfikację ziszczenia się przesłanki materialnej przeniesienia sędziego w stan spoczynku.

W przedmiotowej sprawie KRS utożsamiła natomiast brak orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego z orzeczeniem o braku trwałej niezdolności do

pełnienia obowiązków sędziego.

7. W związku z powyższym, zasadny jest też zarzut naruszenia § 19 ust. 2 oraz ust. 3 Regulaminu KRS. Zgodnie z ustępem 2 tego paragrafu Zespół ocenia w pierwszej kolejności, czy materiały sprawy są wystarczające do zajęcia stanowiska, i w razie stwierdzenia braków, przedstawia sprawę Przewodniczącemu Rady celem zarządzenia ich uzupełnienia, określając zakres tego uzupełnienia. Zgodnie z ustępem 3, Zespół może wystąpić do Rady o wezwanie uczestnika postępowania do osobistego stawiennictwa na posiedzeniu zespołu lub Rady, a także do złożenia przez niego pisemnych wyjaśnień. Zespół może zwrócić się o złożenie wyjaśnień za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Zespół może wysłuchać uczestników postępowania oraz inne osoby w formie wideokonferencji.

W przedmiotowej sprawie Zespół z jednej strony uznał, że materiały sprawy są wystarczające do zajęcia stanowiska, a jednocześnie rekomendował Radzie nieuwzględnienie wniosku, ze względu na to, że Skarżący „nie został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego” (s. 2 protokołu z posiedzenia Zespołu członków Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 22 września 2021 r.), w sytuacji gdy w zgromadzonym materiale brak było orzeczenia lekarza orzecznika ZUS a nie orzeczenie stwierdzające brak trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego.

Zespół nie podjął żadnych czynności zmierzających do wyjaśnienia braku załączenia przez wnioskodawcę orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, ani do uzupełnienia tego braku, pomimo, że stosownie do art. 70 § 1 p.u.s.p. orzeczenie to stanowi dokument podstawowy dla podjęcia uchwały o jakiej mowa w tym przepisie.

8. Nie jest natomiast zasadny zarzut naruszenia art. 33 ust. 1 u.KRS, skoro bowiem Skarżący nie przedstawiła wraz z wnioskiem orzeczenia lekarza orzecznika ZUS, ani też nie przedstawił tego orzeczenia na skutek wezwania, bowiem nie został wezwany do uzupełnienia, KRS nie dysponowała tym orzeczeniem, a zatem rozważając wszechstronnie sprawę oparła się zgodnie z art. 33 ust. 1 u.KRS na udostępnionej dokumentacji.

9. Niezasadny jest wniosek skarżącego o rozpoznanie sprawy na rozprawie,

zważywszy na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, bowiem zagadnienia przedstawione przez Skarżącego jako istotne, rozstrzygnięte były w wielu orzeczeniach Sądu Najwyższego, w tym w orzeczeniach przywołanych przez Skarżącego.

10. Bez znaczenia dla rozpoznania niniejszej sprawy przez Sąd Najwyższy pozostaje także przekazane już po podjęciu Uchwały orzeczenie lekarskie orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzające niezdolność do pełnienia obowiązków sędziego przez Skarżącego. Orzeczenie to będzie musiało być natomiast wzięte pod uwagę przez KRS przy ponownym rozpoznawaniu sprawy.

Podkreślić należy, że w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego oparcie się przez KRS na uzyskanym orzeczeniu lekarza orzecznika ZUS może mieć miejsce tylko wówczas, gdy spełnia ono wszystkie wymagane warunki, tj. określa przyczynę niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego i zawiera uzasadnienie. (zob. pkt 4 powyżej). KRS poza orzeczeniem lekarza orzecznika zobowiązana jest też uwzględnić inne przedłożone dowody. Oznacza to, w szczególności, że brak uzasadnienia orzeczenia przez lekarza orzecznika nie wyklucza automatycznie możliwości przeniesienia sędziego w stan spoczynku, o ile z pozostałego zgromadzonego materiału dowodowego w sposób nie budzący wątpliwości wynika, że orzeczenie przez lekarza orzecznika ZUS trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił było uzasadnione.

11. Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS uchylił Uchwałę w całości i przekazał ją Radzie do ponownego rozpatrzenia.